

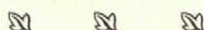
Zou het mogelijk zijn, dat we ons ook in ander opzicht op een keerpunt bevinden, in dien zin, dat de thans heerschende crisis is op te vatten als een conflict tusschen onze van de natuur vervreemde beschaving en de natuur? Eenige jaren geleden schreef mr. J. Bierens de Haan: „Wij meenden, in onze naturalistische beschaving, dat de kunst van medici en hygiënisten, dat het vernuft van chemici en technici, het leven en de bestaansmogelijkheid (van de menschheid n.l.) maar steeds konden vermenigvuldigen, dat we de natuur overwinnen en te onzen nutte gebruiken konden (und wie wir 's dann so herrlich weit gebracht!). En dat tenslotte de almachtige overheid op dit werk de kroon kon zetten, door aan allen een goed bestaan te waarborgen. Maar deze mogelijkheid is toch maar zeer betrekkelijk, en wanneer zij overschreden wordt, wanneer beschaving en natuur met elkaar in conflict komen, dan heerscht onbeperkt de natuur, omdat onze beschaving toch niet veel meer was dan een verfijning der natuur, een streven die natuur ten behoeve van ons bestaan aan te wenden, waardoor dit slechts nog meer afhankelijk werd van de natuur”.

Zou het kunnen zijn, dat dit conflict, door mr. B. de H., toen hij schreef, nog profetisch bedoeld, zich thans reeds voordoet? Zal de natuur haar rechten gaan hernemen en gaat de menschheid nu de vruchten plukken van haar ongelimiteerde roofofbouw-economie? Of zal het nog slechts een waarschuwing zijn? Laten wij het hopen en tevens leeren wat voorzichtiger om te gaan met de doode, maar vooral met de levende reserves, ondanks al onze slachtingen, nog op aarde aanwezig.

Meppel.

J. H. DE BOER.

P.S. Een voorbeeld, hoe in verschillende kringen het besef boven komt, dat men met uitroeien en verdelen van wat men schadelijk gedierte pleegt te noemen, maar niet ongebreideld mag voortgaan, kwam mij dezer dagen ter oore. Een kooiker, die op zijn eendenkooi een aalscholverkolonie gehuisvest had, heeft deze voor eenige jaren door schieten en uitstooten van nesten trachten te verdrijven. Een ware slachtpartij moet dat geweest zijn. Eerstens zijn door dat lawaai heel wat eenden verdreven, maar bovendien heerscht sindsdien in die kooi de vogelcholera. De kooiker ziet hierin een straf des Hemels voor zijn optreden tegen de schollevaars. Ik zal niet in beoordeeling treden van deze opvatting, maar vermeld de geschiedenis alleen, om aan te toonen, hoe hier en daar onder verschillende vormen begint te spreken het geweten der menschheid, die zich bewust begint te worden, dat ze haar taak als „heer der schepping” tot nu toe meer heeft opgevat als onmeedoogend heerscher dan als beheerder van het toevertrouwde kostbare pand.



VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Adreswijziging. Het adres van den red. J. HEIMANS is van 1 Maart 1933 af: Michel Angelostraat 41, Amsterdam Zuid.

Pestvogels. Op verschillende plaatsen zijn dezen herfst weer pestvogels signaleerd. In het laatst van October en in de eerste dagen van November waren er hier in Aerdenhout en omstreken verscheidene die zich te goed deden aan de rozenbottels en aan de vruchten van de Cotonaster en meidoorn. Ik zag ze op tal van plaatsen gedurende meerdere dagen, meeren-deels enkele exemplaren maar ook wel drie of twee bij elkaar. Ze waren vrij schuw en het was niet wel doenlijk ze tot op korten afstand te naderen. In dezen tijd werden er ook op Texel gezien en toen ik midden November op Terschelling en Vlieland vertoefde, was men er nog vol over de verschijning van deze kleurige, bonte vogels. In tal van tuintjes bij de huizen hadden ze eenige dagen achtereen verblijf gehouden, vooral in West-Terschelling werden er veel gezien. Ze waren gekomen na een paar dagen met een schralen, oostelijken wind: plotseling ble-

ken ze weer vertrokken en ondanks goed zoeken en snuffelen kon ik er op 16, 17, 18 en 19 Nov. geen enkele meer ontdekken. Ook hier waren het weer vooral rozenbottels en bessen van meidoorn waarvan ze smulden. Volgens de Terschellingers en Vlielanders waren ze zeer mak en vertrouwelijk en lieten ze zich niet spoedig verjagen.

De heer Terpstra berichtte mij dat hij op 10 Nov. pestvogels had gezien op de gestichts-terreinen te Balkbrug. Op 21 December verscheen er 's middags een pestvogel bij ons in den tuin (Bentveld) op de rozenhaag (Sweet Briar). Hij was erg schuw en toen ik naar binnen ging om den kijker te halen bleek de vogel bij mijn terugkeer gevlogen te zijn. Even later zagen we hem nog zitten in het topje van een der hooge iepen van de Veldlaan.

JAN P. STRIJBS.

Een vroege Wintergast. In het begin van November, had ik gedurende een paar vacantiédagen, die ik in het Noordoosten van de provincie Drenthe doorbracht, gelegenheid, om eenige waarnemingen te doen, op het gebied van den herfstvogeltrek. Den 7den November ontdekte ik, des morgens vroeg, tusschen een troepje Kool- en Pimpelmeezen, een tweetal Barmsijsjes (*Linota linaria*) in de elzenpropfen. Iemand die zijn gehoor op vogelgeluiden heeft ingesteld, krijgt in deze streek elk winterhalfjaar volop gelegenheid om den trek van de Gele Sijsjes (*Carduelis spinus*) te constateeren, maar de waarneming van het Barmsijsje, al wil ik deze voor het Oosten van ons land geenszins tot de zeldzaamheden rekenen, is m.i. voor deze streek toch vermeldenswaard. In de negen jaar, gedurende welke ik thans van tijd tot tijd trekwaarnemingen doe, heb ik slechts twee keer kans gezien dit „Roodkapje” daar te signaleeren.

Eigenaardig was het dit jaar op den 7den November, in het Noorden van ons land met den Lijstertrek gesteld. Er stond een vrij krachtige Noordoosten wind en verschillende trekkende vogelsoorten (Valken o.a.) zeilden hoog door de lucht naar het Zuidwesten. Den geheelen dag was er vrij veel vogeltrek waar te nemen, vooral van kleinere (vinkachtige) vogels. Het eigenaardige was echter, dat zich vooral in de morgenuren voortdurend kleinere en grotere troepen lijsters in Noordoostelijke richting verplaatsten. Voor zoover dit was na te gaan bestonden deze reisgezelschappen hoofdzakelijk uit Zanglijsters (*Turdus philomelos*) en Koperwieken (*T. musicus*). Twee dagen later, den 9den November vertoonde zich in den tuin op den grond tusschen de bessenstruiken een Groote Lijster (*T. viscivorus*) en eenige Koperwieken en even later ontdekte ik op een hulstboompje een bruine vogel, die zich te goed deed aan de trossen gedroogde lijsterbessen die ik daar had opgehangen. Eerst dacht ik aan een jonge Merel, maar door den verrekijker zag ik al gauw, dat de vogel een kuif had en bij nadere beschouwing bestond er geen twijfel, het dier dat ik te bewonderen kreeg was een Pestvogel (*Ampelis garrulus*). Een tijdlang zat het dier onbeweeglijk, dan plotseling begon de smulpertij op nieuw en werden de roodglanzende bessen met heftige rukken afgetrokken. Tenslotte toen de geheele tros door het gulzige keelgat verdwenen was, ging de vogel op de wieken, en in fraaie booglijnen — eenigszins herinnerend aan de vlucht van een Specht — verdween de vroege wintergast in Zuidelijke richting.

De meeste lijsterbesstruiken in den omtrek droegen weinig of geen vruchten meer, en het verwonderde me dan ook niet, toen ik den vogel des middags weer bij de voerplek in den tuin aantrof. Ongelooflijk, zooveel bessen er naar binnen gewerkt werden. Brehm schrijft, dat deze vogels den dag verdeelen tusschen eten en rusten om het voedsel te verteren. Opvallend was de groote dристheid van het dier, ik kon het tot op weinige meters naderen. Misschien houdt deze dристheid, die men bij tal van trekvogels uit het onbewoonde Noorden kan waarnemen (b.v. bij de Keep, *Fringilla montifringilla*) en waardoor vele zich gemakkelijker laten vangen dan onze standvogels, verband, met hun onervarenheid met den mensch. In de beschreven waarnemingen (Brehm, Thorburn) leest men omtrent den trek, dat deze plaatsvindt „in meer of minder talrijke troepen”. Het afzonderlijke leven en trekken, als bij het waargenomen exemplaar, schijnt uitzondering te zijn. Bovendien wordt melding gemaakt, van het feit, dat de invasies van de Pestvogels in den regel plaatsvinden, wanneer de winter zijn intrede heeft gedaan. We hebben hier dus blijkbaar met een vroege winterbode te maken, en we zullen hopen, dat dit exemplaar een voortrekker zal zijn, van groote troepen Pestvogels, die in de komende maanden ons land zullen doortrekken. Vooral in een sneeuwlandschap kunnen deze dieren, door hun ongewone verschijning en fraaie kleur, den waren natuurliefhebber in verrukking brengen.

Meppel.

Ir. H. ADAMS.

Pestvogels. Even bericht ik u de aanwezigheid van een tweetal pestvogels in den tuin van den heer W. J. Visser, Laan van Eik en Duinen, Den Haag.

Ze verschenen 10 December om $\pm$ 2 uur en deden zich te goed aan de lijsterbessen; 11 December verschenen ze wederom en aten de rest op.